

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل: متن قوانین - تصویبنامه‌ها - صورت مفصل مذاکرات مجلس شورای ملی
اخبار رسمی - فرامین - انتصابات - آئین‌نامه‌ها - بخش‌نامه‌ها - آگهی‌های رسمی و قانونی - سؤالات

شماره تلفن: ۸۸۹۴-۸۸۹۵ - ۸۸۹۶-۵۴۴۸

سال چهارم - شماره ۱۰۲۸

صفحه ۳۳۸۵

مدیر: سید محمد هاشمی

۱ شنبه ۷ شهریور ماه ۱۳۲۷

دوره یازدهم قانونگذاری

شماره مسلسل ۱۶۱۰

روزنامه یومیه

فهرست مذاکرات

- ۱ - بقیه صورت مشروح مذاکرات نودوشمین جلسه
از صفحه ۱ تا ۱۰
- ۲ - آگهی‌های رسمی
۱۱

مذاکرات مجلس

جلسه ۹۶-۴

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز ۱ شنبه ۳۱ - امر داد ماه ۱۳۲۷

فهرست مطالب:

- ۱ - استیضاح آقای اردلان از دولت
- ۲ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس چهل دقیقه قبل از ظهر بریاست آقای رضا حکمت تشکیل گردید

رئیس - جلسه پیش بعنوان تنفس ختم شد
صورت جلسه نیست ، آقای اردلان بیاناتان را بکنید .

۱- استیضاح آقای اردلان از دولت

اردلان - بنده قبل از اینکه شروع به عرض
مطلب بکنم يك. طلبی است که باید جناب آقای رئیس
محترم مجلس شورای ملی توجه فرمایند چون مربوط
بجناب معظمه خواهد بود . چنانچه آقایان نمایندگان
مترم مستحضر هستند استیضاحی که بنده توسط
بنس شورای ملی بجناب آقای هزیر نموده بودم
مربوط بصورت تصویب نامه ارز بود و نماینده محترم
جناب آقای اسکندری استیضاحیکه فرمودند يك
موضوع بکلی متمایز و جداگانه است بنابراین طبق
نظامنامه مجلس شورای ملی که روز تعیین جلسه
استیضاح شد من از مقام ریاست اجازه خواستم و
بعضویشان عرض کردم که استیضاح بنده را باید رای

جداگانه بگیریید چون مطلب جداگانه است مقام
ریاست فرمودند حالا موقع این صحبت نیست وموقتی
که مطرح شد ما اینجا تکلیف این امر را همین
خواهیم کرد بنده خواستم از مقام ریاست که همیشه
حافظ حقوق نمایندگان ومجلس هستند تقاضا کنم
که حق مشروع بنده را نگذارند از بین برود زیرا
يك. نماینده حقش باید در استیضاح مربوط بخودش
م محفوظ باشد مجلس شورای ملی پس از استماع
عروض بنده قضاوت میفرمایند که عراض بنده صحیح
و وارد است یا هراض بنده صحیح و وارد نیست و
اگر وارد است از دولت جناب آقای هزیر سلب
اعتماد میفرمایند و اگر وارد نیست که در موافقت
خودشان باقی خواهند بود . چنانچه بنده بیانات
جناب آقای اسکندری نماینده محترم را با دقت تمام
گوش کردم البته بنده منافع دولت نیستم ولی اگر
آقای وزیر دادگستری تشریف بیاورند و جواب

ایشان را بدهند که آقا شما همیشه بگذراؤدهم
تصویب کردید چه وقت بمن اعتبار کافی دادید که من
زندانیان را تعمیر بکنم و زندانیها را راحت بکنم
البته منمم اگر این جواب را بشنوم ممکن است که
رای مثبت بدهم ولی موضوع ارز که بنده استیضاح
کردم يك. موضوع بسیار جداگانه است اینست که بنده
از مقام ریاست استدعا میکنم مقدمه اینموضوع را
در نظر داشته باشند و بنده در اینخصوص پیشنهادهای
هم تهیه کرده‌ام که بوقع خودش تقدیم مقام ریاست
خواهد شد البته وقتی که هراض بنده تمام شد انت. ار
دارم توجهی باینموضوع فرمائید . حالا بنده وارد
استیضاح میشوم . آقایان نمایندگان محترم بخاطر
دارند که در همین مجلس شو. ای ملی اوائل دوره ۱۵
چند جلسه پیش نگذشته بود که بنده در همین جا
به عرض آقایان محترم رساندم که آرزوی بنده اینست
که در دوره ۱۵ يك. برنامه داشته باشیم و يك. دولت
این عقیده من بود ، عقیده من این بود که احکام
مجلس شورای ملی دوره ۱۵ بگذرد صالحی بوجود
بیاورد و در تمام دوره ما يك. برنامه باید عمل شود
صورت مذاکرات مجلس شورای ملی موجود است این عرض
من در آنجا ثبت شده بنابراین من شخصاً از ایجاد
بهران وسقوط دولت بیزار و متنفرم . فقط فقط قانون
شکنی وزیر یا گذاشتن قانون اساسی وقانون شکنی

بعین بقیه مذاکرات مشروح نودوشمین جلسه از یازدهمین دوره قانونگذاری

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

در نتیجه محدود شدن فروش لیره انگلیسی متعلق بکسیبسون ارز بازار معاملات آن گرم شده بهای آن بخصوص لیره موجودی مختص واردات دقمة ترقی کرد. آقا این یک چیز حسی است شما اگر نغود و لویبا را بیارید انبار کنید و قانون انحصار هم بگذارید قیمت آن میروید بالاتر اما این ها مصنوعی بود آقا و نیز درمجه بانک ملی ایران صفحه چهار شماره ۸۷ فروردین - اردیبهشت ۱۳۲۶ مینویسد : بازار ارز - در هفته اول اسفند ۱۳۲۵ در نتیجه امتناع بانکها از باز کردن اعتبار اسنادی از ارز متعلق بکسیبسون ارز بطور مطلق بهای لیره انگلیسی حواله و موجودی که در ۳۰ بهمن بترتیب ۱۶۲ و ۱۵۰ ریال بود تا ۱۷۳ ریال ترقی کرد و از این تاریخ بیستم جلوی ارز را گرفتند رفت بالا بالا ، بالا تا امروز که می بینید نتیجه اش را امروز ۲۵ تومان است هیچ معنی ندارد آقا خودتان باشت گران می شود تصدیق کسی نیست (آزاد - حالا میخواهند بیاروند یائین) بلی البته این آرزو است، جناب آقای شریعت زاده نماینده محترم مجلس و رئیس فراکسیون دمکرات ایران ببنده یادداشتی فرموده اند که بنده میخواهم :

جناب آقای اردلان توضیحاً بفرمائید که تدرکات جناب عالی مربوط بقایید شخصی شما است و ارتباطی بفرانکسیون دمکرات ایران ندارد. من بطور است است بنده خیلی متشکرم که این موضوع را یادآوری فرموده اند (صحیح است) بنده این تصویب نامه هیئت وزیران را در ابتدای عرایض خودم عرض کردم بک سند اسارت اقتصادی ایران تلقی میکنم و برای ثبوت آن استدعا میکنم بمرض بنده توجه بفرمایند هیچ مملکتی در دنیا نمی تواند استقلال اقتصادی داشته باشد مگر اینکه صادرات آن بعد کفایت احتیاجات خودش باشد (صحیح است) این یک اصل مسلمی است که در تمام ممالک دنیا هم مملکت زنده ای باید سعی بکند که صادرات خودش را زیاد کند ، برای اینکه صادرات مملکت زیاد بشود وسایل بسیاری در نظر هست ولی هیچ چیز مؤثر تر از این نکته نیست که آن کالای صادراتی در بازار ها ارزاتر از کالای مشابهش بشود تمام دلایل دیگر را تحت الشعاع قرار میدهند ، بنا بر این اگر میخواهیم کالای ایران صادر بشود و ما از لحاظ اقتصادی روی پای خودمان بایستیم و دست نیاز رو بکسی دراز نکنیم باید صادرات خودمان را زیاد کنیم ، و این صادرات را بهر طوره که ممکن است تقویت میکنیم این اصل مسلمی است که آقایان نمایندگان محترم باید توجه بفرمایند که پنج ، شش سال جنگ بود ، کسی نبود که این صادرات راهی بکند و هر کسی که این موضوع را مطالعه میکرد آقا باید فوراً عملی بکند که بعضی اینکه جنگ تمام شد تمام این کالاهای صادراتی که در ایران انباشته شده بود یکدفعه صادر بشود و یکدفعه بفروش برود در صورتی که در این سالها که جنگ تمام شد کالاهای صادراتی مادر یکسال کمتر از سالهای پیش بود خوب این معامنی است و کسی که علاقه بملکت دارد البته در این موضوع توجه خواهد کرد و او میداند که صادرات چقدر در وضع این مملکت تأثیر دارد تا تیری که دارد یکی موضوع

ولی در این تصویب نامه دولت بالعکس آن عمل شده یعنی فاصله طبقه اول و سوم را آن اندازه که بوده باز زیادتر کرده است و این هم یک حقیقتی است هر کسی که پول زیادتر داشته باشد چندین میلیون پول داشته باشد میروید در بانک ملی ایران لیره میخورد و فردا همین لیره را چهل تومان بخورد ما میدهند چرا امروز این مرض را می کشیم یکی از آقایان نمایندگان محترم ببنده فرمودند فلانی استیضاح تو مورد ندارد گفته چرا ؟ فرمودند این حرفهای تو یک روز ممکن است راست در بیاید ولی چه وقت ۷ ماه ۷ ماه دیگر وحالاً گفتن آن فایده ندارد چه بگوئی قسم بخوری که باین وضع واثه زندگی بهتر نمیشود ، ارزان نمیشود کسی این حرفها را گوش نمی دهد من در جواب ایشان این شعر را خواندم
عمرش دراز باد که بر مرگ بیگناه
وقتی دروغ گفت که تیر از کمان گذشت
من خودم می فهمم ولی اگر کمالانگویم و بگذارم
برای ۶ ماه بعد ، باین وضع از این مملکت چیزی باقی نمی ماند وقتی ما صادرات نداشته باشیم نمیتوانیم از لحاظ اقتصادی روی پای خودمان بایستیم ما باید تمام کوشش خودمان را معطوف باین قسمت بکنیم ، در کشور ما دو عامل برای فروش ارز هست یکی صادرات است و یکی هم شرکت نفت ایران و انگلیس بنده خودم از این تصویب نامه خیلی بدماغم بوی نفت خورده است خواستم در این خصوص یک قدری بیشتر بمرض آقایان برسانم ، نسبت بصادرات که حرفی نبود اگر کسی جنسی صادر میکرد آن جنس مال خودش بود باینکه اگر کسی جنسی وارد میکرد آنهم مربوط بخودش بود پس کی ناراحت بود ؟ شرکت نفت بود ، بنده یک نامه ای بوزارت دارائی نوشتم که ببینم این شرکت نفت بما در سال چقدر ارز میفرود ، حالا چقدر میفرود و سابقاً چقدر میفرود که افلا مسبوق باشیم حالا این نامه که از طرف وزارت دارائی برای بنده رسیده است میخوانم وزارت دارائی مینویسد که مقدار لیره ای که شرکت نفت ایران و انگلیس در سالهای زیر بواسطه احتیاجات دریایی خود باینکه ملی ایران فروخته شرح زیر است :

در سال ۱۹۴۳ - ۲۰۰۰۰۰۰۰ لیره
در سال ۱۹۴۴ - ۴۳۰۰۰۰۰ لیره
در سال ۱۹۴۵ - ۳۸۲۹۰۰۰۰ لیره
در سال ۱۹۴۶ - ۸۷۰۰۰۰۰۰ لیره
در سال ۱۹۴۷ - ۲۲۶۰۰۰۰۰۰ لیره

بنا بر این فو آ چشم انسان بر میخورد چطور شد که یکمرتبه از سه میابوز شد هشت میلیون و بعد بیازده میلیون رسید ، در اینصورت هر کس علاقه بملکت دارد فوراً درصدد کاوش بر میآید که ببیند حقیقت قضیه چیست ، آقایان نمایندگان محترم بخاطر بیا رید که اولاً قسمت عمده سهام شرکت نفت ایران و انگلیس مال دولت انگلیس است یعنی هر تصمیمی که دولت انگلیس بگیرد همین آن در شرکت اجرا میشود ، آقایان نمایندگان میدانید که دولت انگلیس یعنی شرکت نفت ایران و انگلیس همان سالی که لیره را بالا برد یک قرارداد با دولت آمریکا بسته ، در اواخر سال ۱۹۴۶ قرارداد با دولت آمریکا بسته شده که بیست درصد

از محصول استخراج شده شرکت را بدولت امریکا بفروشد ، لذا آقایان نمایندگان محترم باید در روزنامه ها خواننده باشید که در همین ده روز پیش نوشته بودند دولت یوگوسلاوی بمناسبت اینکه دولت رومانی نفت محصول خودش را باو نمیفروشد فرار داد ، با شرکت نفت ایران و انگلیس بسته است که در سال ده میلیون تن نفت خام باو بفروشد و هیچ استبعاد ندارد که چند روز دیگر دولت آلبانی هم همین قرارداد را ببندد و دولت یونان هم همین قرارداد را ببندد چرا ؟ برای اینکه این دولت ها نفت مورد احتیاج خودشان را از دولت رومانی می گرفتند و حالا دولت رومانی هم بمناسبت نزدیک شدن بادول اتحاد جماهیر شوروی و اختلافی که دولت اتحاد جماهیر شوروی باین دولتها پیدا کرده مانع شده است که مثل سابق بآنها نفت داده شود ، آمدند ب شرکت نفت ایران و انگلیس مراجعه کردند بنا بر این ما حس میکنیم علت این که ریال مورد احتیاج بشرکت نفت ایران و انگلیس زیاد شده است چیست ، او احتیاج دارد که باندازه کافی نفت استخراج کند و حوایج سالیانه خودش را مرتفع کند ، احتیاجات سالیانه خودش که بجای خود ، قراردادی هم بادولت امریکا بسته و همچنین بادولت یوگوسلاوی و باید نفت مورد احتیاج آنها را هم تأمین کند و دولت یونان و غیره هم هستند که باید نفت بآنها هم بفروشد پس بنا بر این ما فوری حس میکنیم که در سال ۱۹۴۶ که فروش لیره شرکت نفت باینکه ملی ایران زیاد شده برای چیست ؟ آقایان نمایندگان با کمال تأسف و حسرت باید عرض کنم از همان تاریخی که ملاحظه میفرمائید سال ۱۹۴۶ که این قراردادها بسته شده فروش لیره او زیاد شده از همان تاریخی که برای آقایان خوانندم از همان تاریخ هم محدودیت فروش ارز برای شما زیاد شده است یعنی این تاریخها باهم تطبیق میکنند فروشنده که تا حال سه میلیون و دو میلیون میفرودت نگران نبوده سه میلیون تفاوت بازار آزادش بود ، از آن روزی که شروع کرد زیاد ارز بفروشد گفت خوب ، چه عیب دارد که من ارز خودم را بعضی سیزده تومان بیست و سه تومان و چهار قران بفروشم از همان روز چه عرض کنم ، دوستان وفادار شروع کردند جلوی ارز را گرفتند من در همان روز در مجله بانک ملی ایران خواندم در اواخر سال ۱۹۴۶ بود که یواش یواش این فروش جلوی گرفته شد دولت آقای حکیم الملک تصویب نامه صادر کرد و گفت باید بفروشد ولی این کار را نکردند اعتنا نکردند (آزاد - کی اعتنا نکرد آقا؟) نمیدانم و چکار کردند یک نکته دیگر راهم باید ضمناً عرض کنم که در مسائل اقتصادی این ها مثل زنجیر بهم پیوسته است یعنی شما اگر آمدید لیره را سیزده تومان فروختید ماه اول و ماه دوم نفروختید هیچ اثری ندارد این کارها جز این که یک پول هنگفتی بجیب عده ای بریزد فایده دیگری ندارد (صحیح است) باید شما در ماه دوم هم میفرودتید ماه سوم هم همینطور تا اینکه این عمل بطور مستمر ادامه داشته باشد و من که کالائی سفارش میکنم اگر کالای خودم را نفروختم دیگری بیآورد ، وقتی که گزارش بانک ملی ایران را دیدم و آن تصویب نامه که در زمان کابینه قوام السلطنه

صادر شده بود خوانندم متوجه شدم بعضی این سکه آن تصویب نامه صادر شده بود بازار پائین آمده ، بنا بر این آدم بفکر میافتد میکوید که آقا نکند آن فروشنده ، ما که دو عامل بیشتر برای فروش ارز نداریم یکی صادر کننده است که ما کاری بآن نداریم و یکی هم حامل دیگری است که باید ارز را بفروشد و این هم که مطابق تصویب نامه محدودیتی قائل شده بنا بر این از همان تاریخ محدودیت فروش ارز در کابینه ها زیاد شده است و امروز این عمل نتیجه اش همین تصویب نامه ای است که بنده عرض میکنم و بوی نفت میدهند

بعضی از نمایندگان - تنفس بدهید آقا رئیس - پیشنهاد تنفس رسیده است ولی مجلس گویا موافق باشد که جلسه ادامه داشته باشد پیشنهاد قرائت میشود (پیشنهاد میکنم ده دقیقه تنفس داده شود)

اردلان - خیلی ممنونم .
هکی - رای باید بگیرید .
فولادوند - بنده مخالفم .
رئیس - آقای فولادوند بفرمائید .

فولادوند - دولت فریب یکماه و نیم است که مشغول کار شده است و آقایان شروع باستیضاح کرده اند البته حق و کبیل را نمیشود از او سلب کرد تمام آقایان نمایندگان حق دارند استیضاح کنند ولی اگر ما بخواهیم هر استیضاحی را بیست روز طول بدهیم دولت کاری از پیش نخواهد برد و به عقیده بنده خوب است مذاکرات تمام بشود و آقای رئیس الوزراء هم جواب بدهند همین امروز تکلیف دولت معلوم شود و تمام شود .

اقبال - بنده هم باید توضیح بدهم ، اجازه بفرمائید همانطور که آقای فولادوند فرمودند این مطلب صحیح است که باید هر چه زودتر کار استیضاح ها خاتمه پیدا کند ولی بنده عقیده دارم که باید فرصت داد که جناب آقای نخست وزیر هم با یک فرصت بیشتری با یک بیانات کافی جواب این استیضاح ها را بدهند و حالا هم یکساعت بعد از ظهر است و وقت هم کافی نیست (برزین - ناطق هم غسته است) و مدتی است مجلس تشکیل شده است اجازه بفرمائید تنفس داده شود .

رئیس - بنا بر این رای گرفته میشود بتنفس آقایانی که موافقت قیام کنند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد ، آقای اردلان .

اردلان - عقیده آقایان نمایندگان محترم بسیار خوب است ولی خوب بود زودتر تشریف میآوردند بهتر حال بنده به چه وجه خودم را ملزم نمیدانم که یک کلمه را از آنچه که میخواستم بگویم کمتر بگویم بنده که مسائل حیاتی مملکتی را زحمت کشیده ام تهیه کرده ام و باید بگویم (دهقان - بفرمائید ما هم نشسته ایم تا بیانات شما را گوش کنیم) و اتفاقاً مسائل زیادی نیست و تمام میکنم ، بنده بمرض آقایان نمایندگان محترم رسانیدم و عرض من هم متکی بنامه وزارت دارائی بود که زمانی که شرکت نفت ایران و انگلیس با دولت امریکا قراردادی بست که ۲۰ درصد از محصول نفت خودش را با امریکا بفروشد از همان تاریخ ما می بینیم که فروش لیره بانک ملی

ایران زیاد شده بدینسانه و متأسفانه از همان تاریخ هم تقریباً در چند ماه بمدش می بینیم که محدودیت های فروش ارز در دستگام مربوط بفروش ارز بوجود آمد حالا به بینیم که این شرکت نفت ایران و انگلیس از این گران ارز که دولت جناب آقای هزیر بموجب تصویب نامه بر قرار نمودند استفاده خواهند کرد یا غیر ؟ این موضوع بحث بنده است - بنصره اول تصویب نامه مورخ ۵-۴ - ۲۷ هیئت وزیران اینطور مینویسد : برای ارز هائی سکه بوسیله سفارتخانه و سیاحان و اشخاص و مؤسسات متفرقه فروخته میشود گرواهی فروش ارز داده خواهد شد ، اولاً بنده میکنم که یک شرکتی بنام شرکت نفت انگلیس و ایران در ایران هست که ما باید در مقابل او زور داشته باشیم ، ما باید حرف حساب بزنیم ، ما وقتی که در تصویب نامه هیئت وزیران میکنیم مؤسسات آزاد ، و از مؤسسات آزاد هم لیره شان را بیست و سه تومان و چهار قران میخریم بطور ممکن است که بشرکت نفت ایران و انگلیس بگوئیم که ما لیره تورا ۱۳ تومان میخریم ، بنده میخواهم بگویم ما باید با با زور بشرکت نفت ایران و انگلیس بگوئیم یا با حرف حساب نه حرف حساب داریم نه زور بنا بر این مثل روز برای من روشن است (مهندس رضوی - این را هم مسجل بفرمائید چون بهر حال ما نباید بگذاریم) راه فرارش هست ، ملاحظه بفرمائید یک وقتی است که بنده عرایض خودم را عرض کردم گفتم بین پدر و فرزند ، بین رئیس و مرئوس بین وکیل و موکل بین دولت و مجلس اگر یک صمیمیت و برادری وجود داشته باشد هیچ اختلافی پیدا نمیشود ولی این صمیمیت و یکگانگی نیست بخدا ، شما در تصویب نامه نوشته اید از شرکت نفت با نرخ رسمی میخریم ولی راه را در قسمت اولش باز میکنید ، حالا من بشما توضیح میدهم اگر شرکت نفت آمد و بجناب عالی داوری داد گفت اگر جناب عالی تصویب نامه صادر میکنید ۲۳ تومان و چهار قران میدهد ، از من چرا باین قیمت میخرید من چه تصویبی کرده ام ، شما چه میکویید ما باید زور داشته باشیم و اگر این حرف را امروز نزنند یک سال دیگر میزند ، دو سال دیگر میزند آخر ماه کاری که میخواهیم بکنیم باید در روی یک اساس باشد ، در تصویب نامه نوشته است که اشخاص و مؤسسات متفرقه ، این اشخاص را حالا برای آقایان تفسیر میکنم ، جناب عالی یک مؤسسه خارجی هستید در ایران ، اسنمان تجارتخانه تفنگچیان ، مشعل ، شرکت نفت ایران و انگلیس هر چه میخواهید میگذازید عضو دارنده ، مستخدم دارنده عوض این که لیره خورد کنند یعنی حقوق اشخاص را بریال بدهند صدا کنند و بگویند که آقای رئیس اداره فلان تجارتخانه شما در عوض اینکه حقوق کارمندان خود را بریال بدهید و لیره ۱۳ تومان را در بانک خورد کنید دو عوض اینکار بکارمندان خود لیره بدهید و این عمل هم برای شما فرقی که ندارد و در این تصویب نامه هم که دولت راه آن را باز کرده آن عضو هم میآید و بیانک ملی ایران میکوید من از اشخاص متفرقه هستم این ۵۰ لیره را از من بخرید هر لیره ای بیست و سه تومان و چهار قران و شرکت هم نفروخته است و همچنین تجارتخانه تفنگچیان و کتانه هم ارزی

فروخته‌اند و تصویب نامه هم بجای خودش باقیست ولی بیک شخصی، يك عضوی عوض این که حقوق ریالی بدهند ۵۰ لیره میدهند و این شخص مراجعه میکند ببانک ملی ایران و آن را میفروشد و این تجارتخانه خارجی هر کس هست در عوض این که صد لیره بیاورد ببانک ملی ایران بفروشد و هزار و سیصد تومان بگیرد و از آن حقوق آن عضو و رئیس اداره‌اش را بدهد باو ۵۰ لیره میدهد و آن عضو هم همان ۵۰ لیره را فروخته بهمین مبلغ و حقوقش را گرفته است، ما اهالی این مملکت نصف هزینه این تجارتخانه‌ها و آن شرکت‌ها را بدوش خودمان گرفته‌ایم و باید این آقایان دقت کنند و درست حساب کنند که این حساب صحیح است یا صحیح نیست، شما بظاهر امر نگاه نکنید بیاطن امر نگاه کنید من از آقایان نمایندگان محترم سؤال میکنم که مگر حالا قانون لازم داشته‌اند از ۱۳۱۳ قانون ارز بقوت خودش باقی است هر کس ارز دارد باید بدولت بفروشد بنرخ رسمی مجال است که بهقارتهاهای رسمی که در ایران هستند اینها بیایند يك امر برخلاف قانون بکنند، این ما همه مشاور قضائی دارند از تخلف اینکار مطابق قانون ارز مطابق دادگاه ویژه ارز خودداری میکنند، غیر ممکن است، ولی شما آمدید يك راهی باز کردید و گفتید که تو بنام سفارتخانه یا سیاح لیره را مطابق قانون ارز بنرخ رسمی بخر و بیست و سه تومان و چهارقران بفروش (ارباب-حالا هم سیزده تومان است) آقا تصویبنامه این طور کرده است بنده چه بکنم بنده اعتراض باین تصویبنامه است من وقتی که این استیضاح را تقدیم کردم به مجلس آقایان ارباب جراید از من خواهش کردند که يك نسخه از استیضاح را بدهم ولی من امساک کردم که شاید دولت جناب آقای وزیر که این تصویب نامه را که بزبان مملکت است آنرا لغو بکنند و من هم این اعتراض خودم را پس بگیرم و چون تصویب نامه را لغو نکردند بنده هم بااعتراض خودم باقی ماندم من مجبور شدم جناب آقای ارباب مهدی، جنابعالی

میفرمائید در تصویب نامه اینطور نوشته نشده است بیاض بنده مستند به تصویب نامه است، در تصویب نامه نوشته شده است که مؤسسات متفرقه شاید آقایان نمایندگان محترم تشریف برده باشند بغوزستان، خوب توجه صکرده اند که استخراج نفت يك تشریفاتی دارد یعنی شما میروید به گجساران و با قاطر هم میروید، از گجساران تا هفت گل و مسجد سلیمان باید يك جاده شوسه‌ای بسازید و بیست فرسخ نفت بیاورید اوله کشی بکنید خوب آقا، يك شرکتی در خوزستان ایجاد میشود، شرکتك فرض بفرمائید بنام بیچلند کیمیائی يك اسمی برای خودش میگذارد شما آزاد گذاشتید غیر از شرکت نفت هر موسسه ای که در سراسر ایران بوجود میآید ارز خودش را بیاورد بما بفروشد با گواهینامه بیست و سه تومان و چهارقران در اینصورت لازم نیست که شرکت نفت برای ساختن این جاده‌ها خودش حامل مستقیم باشد این شرکت ها میآیند و خودشان مستقیماً از شرکت نفت کنتراست میکنند و تمام کارهای شرکت نفت را این مؤسسات متفرقه که در این تصویب نامه نوشته شده انجام میدهند با ارز ۲۳۴ ریال نتیجه اش این است که بنده که در بوشهر هستم و محتاج بکنه گنه هستم باید مالیات بدهم پولش را میدهم بآن کیمیائی که در خوزستان نفت استخراج میکند و چرا شرکت نفت ایران و انگلیس که ما حس میکنیم در صدد این اقدام ممکن است باشد مطابق این تصویب نامه راه را برای آن باز کرده باشیم، اگر این راه نبود اعتراض نداشتم، تمام دهاوی ایران را اگر شما نسبت بشرکت نفت ایران و انگلیس بسنجید شاید بقدر هزینه يك روز جنك انگلستان نباشد، دولت انگلستان در روز ۱۶ میلیون لیره خرج جنك میکرد، شرکت نفت ایران و انگلیس بما در سال ۶ تا ۷ میلیون و نیم میدهد و اگر دولت انگلستان هزینه يك روز جنك خود را بآن اضافه میسکرد و بما میداد و خیال میسکرد يك روز بیشتر جنك طول کشیده ملت ایران اینقدر در هرجا و در هر مجلسی

نسبت باین موضوع بحث نمیسکرد (دهقان - مال خودمان است) دولت انگلستان اگر فرض میسکرد که شش سال که جنك طول کشید يكماه هم بیشتر طول کشیده هزینه جنكی او را در مدت يكماه ممکن بود تا آخر مدت قرارداد این گفتگو و این اختلافات پیدا نشود من با کمال تأسف باید عرض کنم وقتی که در کتابخانه مجلس پس از چند روز مطالعه باین موضوع حیاتی برخوردیم که گرانی ارز مصنوعی بوده و ما خودمان باعث شدیم و ناربخ آنرا تطبیق کردم با تاریخ قرارداد نفت با امریکا، ممکن است من اشتباه کنم (نخست وزیر - حتماً اینطور است) ولی این شعر دانشمند ایرانی بیادم آمد، چون يك نظر کرد بر خویش دراو دید، هر چه هست مناسفانه از طرف خود ما است که بدبختی برای این مملکت فراهم میشود.

رئیس - آقای اردلان تأمل بفرمائید پیشنهادی رسیده قرائت میشود.

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی، چنانچه موضوع استیضاح امروز تمام نشود برای رسیدگی بآن فردا صبح جلسه تشکیل بشود تا مجلس بتواند هر چه زودتر بوظایف دیگر خود و کارهائی که در پیش دارد که اهم آن بودجه است برسد - صدرزاده.

رئیس - با این نظر مخالفی هست؟

بعضی از نمایندگان - تمام میشود.

اردلان - تمام نمیشود امروز

۲ - موقع دستور جلسه بعد -

ختم جلسه

رئیس - خودشان میگویند که تمام نمیشود وبعلاوه آقای نخست وزیر هم باید جواب دو استیضاح را بدهند این است که امروز تمام نخواهد شد بنا براین جلسه فردا صبح خواهد بود و جلسه بعنوان تنفس ختم میشود.

(مجلس یکساعت بعد از ظهر ختم شد)